

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI TABIYACHISINING IJODKORLIK VA KOMMUNIKATIV KOMPITENTSIYASINI RIVOJLANTIRISH

Umarova Mavluda G'aniyevna

Termiz davlat universitetining Pedagogika instituti, maktabgacha ta'lim yo'nalishi magistranti

Zamonaviy jamiyatning rivojlanishi maktabgacha ta'limni tashkil etish, innovatsiyalar, yangi texnologiyalar va bolalar bilan ishlash usullarini jadal joriy etish uchun alohida shart-sharoitlarni talab qiladi. Bunday vaziyatda kasbiy kompetensiya ayniqsa muhimdir, uning asosi o'qituvchilarning shaxsiy va kasbiy rivojlanishi hisoblanadi.

Olimlar A.S. Belkin va V.V. Nesterov shunday deb hisoblaydi: "Pedagogik ma'noda kompetensiya - bu ta'lim sohasida samarali faoliyat uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadigan kasbiy vakolatlar, funksiyalar to'plami".

Kasbiy ta'limga nisbatan kompetensiya - bu bilim, ko'nikma va amaliy tajribani muvaffaqiyatli ishlash uchun qo'llash qobiliyatidir.

Zamonaviy maktabgacha tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasi - bu unga maktabgacha ta'lim muassasasining psixologik-pedagogik jarayonida yuzaga keladigan ma'lum bir dastur va maxsus vaziyatlarni engishga imkon beradigan universal va o'ziga xos kasbiy munosabatlar yig'indisi sifatida belgilanadi. rivojlantirish vazifalarini, uning umumiy va maxsus qobiliyatlarini aniqlashtirish, takomillashtirish, amaliy amalga oshirish.

Zamonaviy jamiyat o'qituvchining malakasiga yangi talablarni qo'yimoqda. U quyidagi sohalarda faoliyatni tashkil etish va mazmuni bo'yicha malakali bo'lishi kerak:

Ta'lim;

O'quv va uslubiy;

Ijtimoiy-pedagogik.

Ta'lim faoliyati kompetensiyaning quyidagi mezonlarini o'z ichiga oladi: yaxlit pedagogik jarayonni amalga oshirish; rivojlanayotgan muhitni yaratish; bolalar hayoti va sog'lig'ini himoya qilishni ta'minlash. Ushbu mezonlar o'qituvchining kompetensiyasining quyidagi ko'rsatkichlari bilan quvvatlanadi: maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish va tarbiyalashning maqsadlari, vazifalari, mazmuni, tamoyillari, shakllari, usullari va vositalarini bilish; ta'lim dasturiga muvofiq bilim, ko'nikma va malakalarni samarali shakllantirish qobiliyati.

Pedagogning o'quv-uslubiy faoliyati kompetensiyaning quyidagi mezonlarini o'z ichiga oladi: tarbiyaviy va tarbiyaviy ishlarni rejalashtirish; erishilgan natijalarni tahlil qilish asosida pedagogik faoliyatni loyihalash. Ushbu mezonlar kompetensiyaning quyidagi ko'rsatkichlari bilan quvvatlanadi: bolalar faoliyatining turli turlarini rivojlantirish bo'yicha ta'lim dasturi va metodologiyasini bilish; yaxlit pedagogik jarayonni loyihalash, rejalashtirish va amalga oshirish qobiliyati; tadqiqot texnologiyalari, pedagogik monitoring, bolalarni o'qitish va o'qitishga ega bo'lish.

Bundan tashqari, asosiy va qisman dasturlar va imtiyozlarni tanlash huquqiga ega bo'lgan pedagog ularni mohirlik bilan uyg'unlashtirishi, har bir yo'nalishning mazmunini boyitish va kengaytirish, "mozaikadan" qochish, bolaning idrokining yaxlitligini shakllantirishi kerak. Boshqacha aytganda, barkamol o'qituvchi ta'lim mazmunini malakali ravishda birlashtira olishi, bolani tarbiyalash va rivojlantirish vazifalari asosida barcha sinflar, faoliyat va hodisalarning o'zaro bog'liqligini ta'minlashi kerak.

Pedagogning ijtimoiy-pedagogik faoliyati kompetensiyaning quyidagi mezonlarini o'z ichiga oladi: ota-onalarga maslahat yordami; bolalarni ijtimoiylashtirish uchun sharoit yaratish; manfaatlari va huquqlarini himoya qilish. Ushbu mezonlar quyidagi ko'rsatkichlar bilan quvvatlanadi: bolaning huquqlari va kattalarning bolalar oldidagi majburiyatlari bo'yicha asosiy hujjatlarni bilish; ota-onalar, maktabgacha ta'lim muassasalari mutaxassislari bilan tushuntirish-pedagogik ishlarni olib borish qobiliyati.

Zamonaviy talablardan kelib chiqib, o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishning asosiy yo'llarini aniqlash mumkin:

Uslubiy birlashmalarda, ijodiy guruhlarda ishlash;

Tadqiqot, eksperimental faoliyat;

Innovatsion faoliyat, yangi pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish;

Pedagogik yordamning turli shakllari;

Pedagogik tanlovlarda, mahorat darslarida faol ishtirok etish;

O'z pedagogik tajribasini umumlashtirish.

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

Ammo sanab o'tilgan usullarning hech biri samarali bo'lmaydi, agar o'qituvchining o'zi o'z kasbiy mahoratini oshirish zarurligini anglamasa. Buning uchun o'qituvchining o'z kasbiy fazilatlarini darajasini oshirish zarurligini mustaqil ravishda anglab etadigan sharoitlarni yaratish kerak. O'z pedagogik tajribasini tahlil qilish o'qituvchining kasbiy o'zini-o'zi rivojlanishini faollashtiradi, buning natijasida tadqiqot qobiliyatlari shakllanadi, keyinchalik ular pedagogik faoliyat bilan birlashtiriladi.

Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyachilarining kasbiy kompetentsiyasini shakllantirishning mumkin bo'lgan usullari, usullarini yaxlit ko'rib chiqish uchun biz asosiy tushunchalarni ko'rib chiqamiz: kompetentsiya, kompetentsiya, kasbiy kompetentsiya.

"Kompetentsiya" hodisa sifatida, etarli miqdordagi tadqiqotlarga qaramay, bugungi kunda ham aniq ta'rifga ega emas va uning to'liq tahlilini olmagan. Ko'pincha ilmiy adabiyotlarda pedagogik faoliyatning bu tushunchasi pedagogik jarayonning ichki harakatlantiruvchi kuchlarini harakatga keltirish kontekstida, ko'pincha ilmiy kategoriya emas, balki obrazli metafora rovida qo'llaniladi.

Ko'pgina tadqiqotchilar uchun mutaxassisning malakasi, birinchi navbatda, funksional vazifalarni samarali bajarishda namoyon bo'ladi. Ammo kompetentsiya shu tarzda ham tushuniladi: atrofda dunyoni tushunish va u bilan o'zaro munosabatlarning adekvatligi o'lchovi; faoliyatni muvaffaqiyatli bajarish imkonini beruvchi bilim, ko'nikma va malakalar majmui; sub'ektning ijtimoiy va amaliy tajribasini shakllantirishning ma'lum darajasi; shaxsga o'z qobiliyatlari va mavqei doirasida jamiyatda muvaffaqiyatli faoliyat yuritish imkonini beradigan ijtimoiy va individual faoliyat shakllariga tayyorgarlik darajasi; professional xususiyatlar to'plami, ya'ni. ma'lum darajada ish talablarini bajarish qobiliyati va boshqalar.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kompetentsiya tushunchasi "kompetentlik" tushunchasi bilan chambarchas bog'liq. Shu bilan birga, shuni ta'kidlash joizki, turli izohli lug'atlarda "kompetentlik" tushunchasi talqindagi ayrim farqlarga qaramay, ikkita asosiy umumiy tushuntirishni o'z ichiga oladi: 1) masalalar doirasi; 2) ma'lum bir sohada bilim va tajriba.

Bundan tashqari, tadqiqotchilar ko'rib chiqilayotgan kontseptsioning boshqa xususiyatlarini aniqlaydilar. Shunday qilib, kompetentsiya quyidagilarni anglatadi:

Muayyan sohada muvaffaqiyatli faoliyat uchun bilim, ko'nikma va shaxsiy fazilatlarini qo'llash qobiliyati;

Bilim va tushunish (akademik sohaning nazariy bilimlari, bilish va tushunish qobiliyati);

Qanday harakat qilishni bilish (ma'lum vaziyatlarda bilimlarni amaliy va operativ qo'llash);

Qanday bo'lishni bilish (qadriyatlar ijtimoiy kontekstda hayotni idrok etish usulining ajralmas qismi sifatida).

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kompetentsiyalar "individning kutilgan va o'lchanadigan yutuqlari bo'lib, u o'quv jarayonini tugatgandan so'ng shaxs nima qila olishini belgilaydi; Mutaxassisning ma'lum bir kasbiy sohada muvaffaqiyatli faoliyat yuritish uchun o'zining barcha imkoniyatlarini (bilimlari, ko'nikmalari, tajribasi va shaxsiy fazilatlarini) ishlatishga tayyorligini belgilaydigan umumiy xususiyat.

Yuqoridagi ta'riflarga asoslanib, "kasbiy kompetentsiya" tushunchasining muhim mazmunini tasavvur qilish mumkin, u akmeologiyada uning rivojlanish psixologiyasi bo'limida shaxsiyat va faoliyatning kasbiy faoliyati quyi tizimlarining asosiy kognitiv komponenti sifatida qaraladi. Kasbiy kompetentsiya, hal qilinishi kerak bo'lgan muammolar doirasi, doimiy ravishda kengayib borayotgan bilimlar tizimi, kasbiy faoliyatni yuqori mahsuldorlik bilan amalga oshirishga imkon beradi. Kasbiy kompetentsiyaning tarkibi va mazmuni ko'p jihatdan kasbiy faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari, uning muayyan turlarga tegishliligi bilan belgilanadi.

"Kasbiy kompetentsiya" tushunchasining mohiyatini tahlil qilish uni o'qituvchining (pedagogning) kasbiy faoliyatini samarali bajarish va o'z oldiga qo'ygan maqsadlariga erishish qobiliyatini aks ettiruvchi bilim, tajriba va kasbiy ahamiyatga ega shaxsiy fazilatlarining integratsiyasi sifatida ko'rsatishga imkon beradi. Maktabgacha ta'lim tizimida shaxsni rivojlantirish. Va bu kasbiy faoliyat sub'ekti professionallikning ma'lum bir bosqichiga etganida mumkin. Psixologiya va akmeologiya sohasidagi professionallik deganda kasbiy faoliyat vazifalarini bajarishga yuqori tayyorgarlik, mehnat sub'ektining yuqori kasbiy malakasi va malakasini, turli xil samarali kasbiy mahorat va ko'nikmalarni, shu jumladan ijodiy faoliyatga asoslangan sifat tavsifi tushuniladi. echimlar, zamonaviy algoritmlar va kasbiy vazifalarni hal qilish usullariga ega bo'lish, bu sizga yuqori va barqaror mahsuldorlikka ega faoliyatni amalga oshirish imkonini beradi.

Shu bilan birga, shaxsning kasbiy mahorati ham ajralib turadi, bu ham kasbiy muhim yoki shaxsiy-ishbilarmonlik fazilatlarining yuqori darajasini, professionallik, ijodkorlik, da'volarning etarli darajasini aks ettiruvchi mehnat sub'ektining sifat xususiyati sifatida tushuniladi. , ilg'or shaxsiy rivojlanishga qaratilgan motivatsion soha va qadriyat yo'nalishlari.

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

Ma'lumki, mutaxassis faoliyati va shaxsiyatining kasbiy mahorati muntazam ravishda malakasini oshirish, ijodiy faoliyatni namoyon etish, ijtimoiy ishlab chiqarish va madaniyatning o'sib borayotgan talablarini samarali qondirish, o'z mehnati va o'z faoliyati natijalarini yaxshilash zarurati va tayyorligida namoyon bo'ladi. shaxsiyat. Bunday holda, biz nafaqat kasbiy faoliyat sub'ektining kasbiy kompetensiyasi haqida, balki uning shaxsiy kompetensiyasi haqida ham gapirishimiz mumkin, bu umuman olganda, "odam-odam" kasblar tizimi va, xususan, pedagogik faoliyat.

Ushbu va boshqa tadqiqotlarda maktabgacha ta'lim muassasalarining pedagogik xodimlarining tuzilmasi, asosiy mazmun xususiyatlari, shaxsiga qo'yiladigan talablar va faoliyati etarli darajada batafsil yoritilgan. Biroq, maktabgacha tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasini shakllantirish tizimini taqdim etadigan bir nechta asarlar mavjud. Holbuki, bu tizim ma'lum bir faoliyat sohasi sub'ektining kasbiy kompetensiyaga erishish yo'llari, vositalari va usullarini ko'rish imkoniyatini ta'minlaydi. Tizim - bu maktabgacha ta'lim muassasasida ta'lim faoliyati sohasidagi vakolatlarni rivojlantirish, murakkab kasbiy muammolarni hal qilish, ma'naviy jihatdan asosli tanlov qilish va boshqalar uchun o'qituvchilar, tarbiyachilar, ma'muriyat, psixologik-metodik xizmatlar mutaxassislarining o'zaro ta'siri va hamkorligining yagona jarayoni.

Taklif etilayotgan tizimning ayrim elementlari allaqachon turli ta'lim muassasalarining amaliy faoliyatida o'z aksini topgan bo'lsa, boshqalari endigina joriy etilmoqda, ba'zilar esa test sinovlarini talab qiladi. Albatta, taklif etilayotgan ro'yxatga maktabgacha ta'lim muassasalari pedagogik xodimlarining kasbiy malakasini shakllantirishning boshqa samarali usullari va mexanizmlari ham kiritilishi mumkin. Ammo yo'riqnoma - bu kasbiy kompetensiyani shakllantirish o'qituvchilarga kasbiy muammolarni hal qilishning samarali usullarini tanlash imkoniyatini beradi; funktsional vazifalarni ijodiy bajarish; kasbiy rivojlanish va o'z-o'zini rivojlantirish uchun muvaffaqiyatli strategiyalarni ishlab chiqish; o'zini adekvat baholash va takomillashtirish; kasbiy rivojlanishga olib keladigan omillarni aniqlash; ta'lim makonining barcha sub'ektlari bilan konstruktiv shaxslararo munosabatlarni o'rnatish; hayot rejasiga konstruktiv tuzatishlar kiritish va o'z o'quvchilari uchun rivojlanish muhitini yaratish.

Pedagogik fikrning rivojlanishining turli bosqichlarida: qabilaviy tuzumdan hozirgi kungacha bo'lgan davrda maktabgacha ta'lim muassasasi o'qituvchisining ta'lim sohasidagi kasbiy malakasining rivojlanishini kuzatish qiziq. Pedagogik adabiyotlarning retrospektiv tahlili shuni ko'rsatadiki, maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim beradigan maktabgacha ta'lim muassasalari o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasiga qo'yiladigan talablar oila va ijtimoiy ta'limni rivojlantirishdan kelib chiqadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalash bilan shug'ullanadigan shaxslarning malakasiga qo'yiladigan talablar jamiyatimizning butun tarixiy rivojlanishi davomida o'zgardi.

Ta'limning zamonaviy tasnifiga asoslanib, qabilaviy tuzum davrida va Rossiyada feodal munosabatlarning paydo bo'lishi davrida ta'limga demokratik, insonparvarlik yondashuvining elementlari kuzatiladi. Bu davrda ayolga nisbatan qarashlar qanchalik turlicha bo'lmasin, u bolalarga g'amxo'rlik qilish, ularni "yaxshi xulq-atvorda" tarbiyalash huquqini tan oldi (Vladimir Monomax). Ta'limni insonparvarlashtirish g'oyalarini XVII asr madaniyat arboblarning qarashlari va pedagogik bayonotlarida kuzatish mumkin. Karion Istomin, Polotsklik Simeon, Epiphany Slavinetskiy. Ular ta'lim va tarbiyaning asosiy mazmunini yoshga qarab aniqlashga qaratilgan birinchi urinishlardir. XVIII-XIX asrning birinchi yarmida pedagoglarning kasbiy kompetensiyasiga qo'yiladigan asosiy talablardan biri. har bir bolaning moyilligini hisobga olish va uning tabiiy holati sifatida quvnoqlikni saqlash talabi ilgari suriladi (A.I.Gerzen, M.V.Lomonosov, P.I.Novikov, V.F.Odoevskiy va boshqalar).

O'quvchilar bilan munosabatlarda o'qituvchilarning vakolatlari masalalari P.F.ning tadqiqotlari va ilmiy ishlarida e'tiborga sazovor bo'ldi. Lesgaft, M.X. Sventitskaya, A.S. Simonovich, L.N. Tolstoy, K.D. Ushinskiy va boshqalar. Bu borada N.I. Pirogov, V.A. Suxomlinskiy, tarbiyachi uchun bolani alohida tushunish, yuzta o'ziga xos ruhiy dunyo uchun zarur bo'lgan mexanizmlar haqida gapirg. Ushbu mulohazalar boshqa odamni tushunish mexanizmlari bilan bog'liq holda bizning tadqiqotimiz uchun zanjir bo'lib, biz quyida ko'rib chiqamiz: "empatiya", "markazni yo'qotish qobiliyati" va boshqalar.

Xorijiy olimlarning pedagogik kontseptsiyalarida bizni ko'proq ularning o'qituvchi-pedagog kompetensiyasiga qo'yadigan talablari qiziqirdi. Aristotel, Aflotun, Sokrat va boshqalar kabi qadimgi faylasuflar o'qituvchining kasbiy mahoratiga, xususan, uning notiqlik mahoratiga katta e'tibor berganlar. Hattoki Zenon Eleyalik (miloddan avvalgi V asr) bilimlarni taqdim etishning dialogik shaklini birinchi marta kiritgan. Bolaga nisbatan uning individual xususiyatlarini o'rganishga asoslangan insonparvarlik munosabati, Uyg'onish davrining ilg'or mutafakkirlari (T.Mohr, F.Rabelais, E.Rotterdamskiy va boshqalar) o'qituvchida eng yuqori baholaganlar. Anti-avtoritar maktabgacha ta'lim muassasasining zamonaviy modeli o'zining nazariy asosi sifatida dunyoga mashhur olimlar R. Shtayner, "Valdorf" pedagogikasining asoschisi va M. Montessorining gumanistik falsafiy va psixologik-pedagogik

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

kontseptsiyalariga ega. Tarbiyaning noaniq amaliyoti uchun zarur shart-sharoitlar sifatida ular bolaga chuqur hurmat tuyg'usini va tarbiyachining bola borligining jonli qiyofasini doimiy ravishda o'zida olib borish qobiliyatini ko'rib chiqadilar.

Pedagogik faoliyat va uning muvaffaqiyati mezonlarini o'rganayotgan zamonaviy mahalliy tadqiqotchilar kasbiy kompetentsiya tushunchasi bilan bir qatorda pedagogik mahorat, pedagogik texnika, pedagogik mahorat va boshqalarni ham ko'rib chiqadilar.

Xulosa qilib aytganda, o'qituvchi-pedagogning kasbiy kompetentsiyasiga qo'yiladigan asosiy talablarni quyidagicha shakllantirish mumkin:

Bolalarning yoshi va individual psixofiziologik xususiyatlari haqida chuqur bilimlarning mavjudligi;

O'quvchi bilan munosabatlarda bilimlilikning namoyon bo'lishi va boshqa shaxsni tushunishning rivojlangan mexanizmlarining mavjudligi;

Pedagogik mahorat va pedagogik texnikaga ega bo'lish;

Kasbiy jihatdan muhim shaxsiy xususiyatlar va qiymat yo'nalishlariga ega bo'lish.

Maktabgacha ta'lim kontseptsiyasi, uning mualliflari A.M. Vinogradova, I.A. Karpenko, V.A. Petrovskiy va boshqalar birgalikdagi muhitda bola bilan shaxsiy o'zaro munosabatlar va sheriklik aloqalari uchun o'qituvchining ishida yangi maqsadli yo'nalishlarni belgilab berdilar.

Maktabgacha tarbiyachining ta'lim sohasidagi kasbiy kompetentsiyasining me'yoriy-diyagnostik standarti mazmunini aniqlashda biz asosiy sifatida quyidagi ko'rsatmalardan foydalandik:

Pedagogik fikr rivojlanishining turli bosqichlarida o'qituvchi-pedagogning kasbiy kompetentsiyasiga qo'yiladigan talablarni retrospektiv tahlil qilish natijalari;

O'qituvchining kasbiy faoliyati va maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy rivojlanishida muloqotning etakchi roli to'g'risidagi nizom;

"Maktabgacha ta'lim muassasalarining rahbar va pedagog xodimlarini attestatsiyadan o'tkazish bo'yicha tavsiyalar" dan mutaxassislariga qo'yiladigan malaka talablari.

Shu bilan birga, shuni ta'kidlash kerakki, ta'rif, ya'ni. "Maktabgacha ta'lim muassasalari rahbarlari va o'qituvchilarini attestatsiyadan o'tkazish bo'yicha tavsiyalar" da taklif qilingan malaka talablari ishlab chiqilishiga qaramay, zamonaviy pedagogik nazariya bo'yicha maktabgacha tarbiyachining ta'lim sohasidagi kasbiy kompetentsiyasining mantiqiy ta'rifi aniqlanmagan. Ushbu "Tavsiyalarni..." ishlab chiqish, jumladan, pedagog kadrlar tayyorlash tizimiga o'zgartirishlar kiritish zarurati bilan bog'liq. Endilikda, bir tomondan, maktabgacha ta'lim muassasalari bilan pedagogika oliy o'quv yurtlari va boshqa ta'lim muassasalari faoliyati o'rtasida tafovut yuzaga kelgan bo'lsa, ikkinchi tomondan, ularni boshqarish mexanizmlari turlicha bo'lganligi sababli, mutaxassislariga qo'yiladigan malaka talablari ham o'z faoliyatida yo'riqnomaga aylanishi zarur. ta'lim muassasalarining kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash bo'yicha faoliyati.

Oxirgi tadqiqotlar samarali boshqaruv tuzilmalarini, yangi mazmun va intensiv pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali sifatni ta'minlashning prinsipial yangicha yondashuvlarini izlash zarurligini ko'rsatdi. Ta'lim muassasalari uzluksiz rivojlanish rejimi va ilg'or texnologiyalar va usullarni ijodiy izlash, pedagogik, uslubiy va boshqaruv darajasida kasbiy mahoratning o'sishi talablarini hisobga olgan holda bu vazifani amalga oshirishga qodir.

Maktabgacha ta'lim tizimida ro'y berayotgan yangiliklar jamiyat va butun ta'lim tizimini rivojlantirishga mos keladigan o'zgarishlarning ob'ektiv zarurati bilan bog'liq. Bunday o'zgarishlarning asosiy mexanizmi maktabgacha ta'lim muassasalari faoliyatidagi sifat o'zgarishlariga yordam beradigan kasbiy kompetentsiyani oshirish uchun yangi texnologiyalarni izlash va ishlab chiqishdir.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, bugungi kunda maktabgacha ta'lim muassasalari o'qituvchilari o'rtasida kasbiy qobiliyatsizlikning bunday ko'rinishlari mavjud bo'lib, o'qituvchilarning maktabgacha yoshdagi bolalarning yosh xususiyatlari sohasidagi bilimlari etarli emas; bolaning shaxsiyati va uning hissiy holatining individual diagnostikasini o'tkazishda past professionallik; ko'pchilik o'qituvchilarning diqqatini bolalar bilan o'zaro munosabatlarning ta'lim va intizom modeliga qaratish.

Maktabgacha ta'lim sohasida yangi maqsadli yo'nalishlarni amalga oshirishda qayd etilgan qiyinchiliklar maktabgacha ta'lim muassasalari (MOE) o'qituvchilarini maxsus tayyorlash va ularning ilg'or kasbiy kompetentsiyasini namoyon etish muammosi dolzarb ekanligini ta'kidlashga imkon beradi. Biroq, jamiyatning o'zgargan ijtimoiy talablari va avtoritar pedagogikadan insonparvarlikka o'tish bilan bog'liq holda aniqlangan maktabgacha ta'lim muassasalari xodimlarining barcha toifalari pedagogik kadrlarini tayyorlash va qayta tayyorlash tizimidagi kamchiliklar ushbu muammoni hal qilishni sekinlashtiradi. Maktabgacha ta'lim sohasidagi yangi maqsadli yo'nalishlar bilan belgilanadigan maktabgacha ta'lim muassasasi o'qituvchisining kasbiy kompetentsiyasiga qo'yiladigan talablar va hozirgi

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

ijtimoiy-madaniy vaziyatda maktabgacha tarbiyachilarning malakasini oshirish texnologiyasi etarli darajada ishlab chiqilmaganligi o'rtasidagi mavjud qarama-qarshilik.

Adabiy manbalarni tahlil qilish asosida maktabgacha tarbiyachining kasbiy kompetentsiyasini fundamental ilmiy ta'lim va pedagogik faoliyatga hissiy-qiyimatli munosabatga asoslangan lavozim talablari bilan belgilanadigan kasbiy faoliyatni samarali bajarish qobiliyati sifatida aniqlash mumkin. Bu kasbiy jihatdan ahamiyatli munosabat va shaxsiy fazilatlariga, nazariy bilimlarga, kasbiy mahorat va ko'nikmalarga ega bo'lishni o'z ichiga oladi.

Adabiyotlar

1. Бердиева, Ханифа Мейлиевна Изучение научных основ механизации и автоматизации управления сельским хозяйством в курсе физики средней школы (на материале сельских школ Узбекистана). <https://nauka-pedagogika.com/pedagogika-13-00-02/dissertaciya-izuchenie-nauchnyh-osnov-mehanizatsii-i-avtomatizatsii-upravleniya-selskim-hozyaystvom-v-kurse-fiziki-sredney-shkoly-na-m>
2. Бердиева Х.М., Шаманов М.Х., Абдурахмонова Р.Х., Гулбоева Б.Н. Технология и методика обучения учащихся общеобразовательных школ // Студенческий вестник: электрон. научн. журн. 2018. № 29(49). URL: <https://internauka.org/journal/stud/herald/49> (дата обращения: 10.03.2022).
3. Бердиева Х.М. Развитие профессиональных коммуникативных навыков педагогов в сфере образования. <https://s.siteapi.org/d955411c180ee78/docs/khhp4bee6u8g8goowcsg0gcg8os0kw>
4. Berdiyeva Muhabbat Meyliyevna Pedagogical support and development of the intellectual opportunities of children in preschool education <http://www.idpublications.org/wp-content/uploads/2019/12/abstract-pedagogical-support-and-development-of-the-intellectual-opportunities-of-children.pdf>
5. Meyliyevna Berdiyeva Muhabbat. The quality of preschool education at the present stage. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal. Year : 2021, Volume : 11, Issue : 10. [10.5958/2249-7137.2021.02402.2](https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:aca&volume=11&issue=10&article=351#aff001)
<https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:aca&volume=11&issue=10&article=351#aff001>
6. Meyliyevna Berdiyeva Muhabbat Tasks for preschool educators. [10.5958/2249-877X.2021.00078.3.](https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:sajmmr&volume=11&issue=10&article=023)
<https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:sajmmr&volume=11&issue=10&article=023>
7. Berdiyeva M.M. Formation of intellectual culture of a preschooler. <https://scientific-conference.com/images/PDF/2019/55/International-scientific-review-LIV-ISBN.pdf>
8. Бердиева Ханифа Мейлиевна. Мактаб ўқувчиларини касб-хунарга ўргатиш йўллари. <https://sciencecentrum.pl/wp-content/uploads/2020/05/POLISH%20SCIENCE%20JOURNAL%20%E2%84%9626%20%282%29%20%28web%29%20%283%29.pdf>
9. Бердиева Ханифа Мейлиевна. Таълим тизимини модернизациялашдаги муаммолар ва уларни бартараф этиш усуллари. <https://sciencecentrum.pl/wp-content/uploads/2020/05/POLISH%20SCIENCE%20JOURNAL%20%E2%84%9626%20%282%29%20%28web%29%20%283%29.pdf>
10. Бердиева Мухабат Мейлиевна. Педагогик қўллаб-қувватлаш асосида илк ёшдаги болаларни интеллектуал ривожлантириш. “Профессионал таълим тизимида ислохотлар: малака ошириш таълим турида инновацион ғоялар” мавзусидаги Халқаро илмий-амалий конференция. <https://staff.tiame.uz/storage/users/546/articles/iMJfaUDoPQYZqSxUhG7olj9aZ9XSLff9CSErkMxL.pdf>
11. Usmanova Saodat Erkinovna. (2021). Formation of spiritual and moral qualities of preschoolers on the basis of public education. Middle European Scientific Bulletin, 11. <https://doi.org/10.47494/mesb.2021.11.421>
12. Усманова Саодат Эркиновна Возможности Использования Мультимедийных Компьютерных Программ В Развитии Детей Дошкольного Возраста. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=46438589>
13. Jumayeva malika aliyevna, & buriyev jamshid jumanazarovich. (2021). The role of activity in the upbringing and development of the child . International Journal of Philosophical Studies and Social Sciences, 1(2), 126–129. Retrieved from <https://ijpsss.iscience.uz/index.php/ijpsss/article/view/40>

Hozirgi taraqqiyot bosqichida jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil qilishning istiqbollari: muammo va yechimlar. Xalqaro miqyosidagi ilmiy amaliy-anjuman. 2022 yil 28-29 aprel

14. Jumayeva Malika Aliyevna. (2021). Independent musical activity in preschool organizations. *Journal of Ethics and Diversity in International Communication*, 1(1), 9–10. Retrieved from <https://openaccessjournals.eu/index.php/jedic/article/view/16>

15. Aliyevna, J. M. (2021). The Social Activity of the Educator with the Family. *European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630)*, 12, 401-403. Retrieved from <http://ejlss.indexedresearch.org/index.php/ejlss/article/view/338>

16. Lola Utasheva Shoturaevna. (2021). Social and pedagogical activities in preschool educational institutions. *JournalNX - A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal*, 6(11), 412–415. Retrieved from <https://repo.journalnx.com/index.php/nx/article/view/193>

17. Shoturayevna, U. L. (2021). Development of Creative Competence of Educators in Preschool Educational Institutions. *European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630)*, 12, 395-397. Retrieved from <http://ejlss.indexedresearch.org/index.php/ejlss/article/view/336>

18. Radjabova G.M. The educational value of oral folk art for preschoolers // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.

19. Berdieva M.M. Increasing the research activity of a pupil of a preschool organization // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.

20. Berdieva Kh.M. Functions of the organization of advanced training of teachers in the field of education // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.

21. Utasheva L.Sh. Introducing preschoolers to the world of fiction // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С. {см. сборник}.

22. Usmonova S.E. Plot construction as a means of developing the creative abilities of children // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.

23. Muhammadiyeva F.T. Technology familiarization of preschoolers with various materials through cognitive research activities // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С

24. Mamatmuminova M.G. Features of the use of animation in the development of creative abilities of preschoolers // *European research № 1(75) / Сб. ст. по мат. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology/Европейские научные исследования: инновации в науке, образовании и технологиях»*: LXXV межд. науч.-практ. конф. (Лондон. 16 марта, 2022). С.